

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет географії, туризму та історії
Кафедра туризму та економіки

«Допущено до захисту»

Реєстраційний № _____

Завідувач кафедри

«_____» _____ 2024 р.

«_____» _____ 2024 р.

**ФЕСТИВАЛІ В ІНДУСТРІАЛЬНОМУ ТУРИЗМІ: ЗМІСТ, ГЕОГРАФІЯ ТА
ПОТЕНЦІАЛ**

Кваліфікаційна робота студента
групи ТУР-20

ступінь вищої освіти бакалавр
спеціальності 242 Туризм

Волошиної Діни Володимирівни

Керівник к.г.н., доцент,

Казаков В. Л.

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS ____ Кількість балів ____

Голова ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

Члени ЕК

_____
(підпис) (прізвище, ініціали)

_____
(підпис) (прізвище, ініціали)

_____
(підпис) (прізвище, ініціали)

_____
(підпис) (прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ФЕСТИВАЛІВ	5
1.1. Історія та розвиток фестивалів.....	5
1.2. Тематики та формати фестивалів.....	7
1.3. Вплив культурних аспектів на зміст фестивалів.....	13
1.4. Зміст та організація фестивалів індустріальної тематики.....	14
РОЗДІЛ 2. ГЕОГРАФІЯ ФЕСТИВАЛІВ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ ТЕМАТИКИ	20
2.1. Характеристика фестивалю індустріальної культури в Німеччині.....	20
2.2. Фестиваль «Індустріада» в Польщі	23
2.3. Фестиваль «Ніч індустріальної культури» - «Індастріалфест у Кривому Розі».....	25
РОЗДІЛ 3. ТУР «Industrial Fest»	27
3.1. «Industrial Fest» у Кривому Розі.....	27
3.2. Програма туру до фестивалю «Industrial Fest» у Кривому Розі	31
3.3. Потенціал розвитку індустріального фестивалю у Кривому Розі.....	32
ВИСНОВКИ	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	38
ДОДАТКИ	41

ВСТУП

Серед безлічі подій, кампаній та комунікаційних ініціатив особливу роль відіграють фестивалі, обрані як тема для дослідження через їхню багатогранну реальність, що варіюється від музики до театру, від мистецтва до кіно, і включає в себе досвіди, пов'язані виключно з культурними або чуттєвими аспектами.

Індустріальні фестивалі займають своєрідний і малодосліджений куточок фестивальних студій. Від академічних досліджень до посібників для практиків, фестивалі завжди розглядалися як інструменти територіального маркетингу, інструменти територіальної промоції, які можна використовувати не лише для збагачення календаря подій та залучення відвідувачів, але й для розвитку економіки та соціальних відносин. Індустріальні фестивалі, з іншого боку, розуміються як додана вартість, наслідок повністю сформованого культурного досвіду, який розповідає історію певної території і представляє "створені" продукти, на основі яких відвідувачі можуть розвивати досвід.

Всесвітні виставки - тема, найбільш близька до індустріальних фестивалів з огляду на те, що досліджувані події були сильно спрямовані на маркетинг і просування територій, а також на те, що вони "народжувалися", кожна у свій історичний період, як корисні інструменти для технологічного розвитку та економічного успіху країн - спонукали багатьох дослідників замислитися над впливом цих великих подій на прискорення територіального і, як наслідок, індивідуального прогресу. Навіть після занепаду індустріальної епохи промисловість залишається однією з головних ознак, що визначають сучасну ідентичність країни. Як наслідок, щоразу, коли індустріальна діяльність зупиняється, нас охоплює почуття ностальгії та прагнення до її відродження.

Від США до Великої Британії, від Німеччини до Іспанії, після депресії, що настала після занепаду промислових конгломератів, індустріальні райони відроджуються, знову стають тематичними музеями, де зберігаються не лише об'єкти спадщини, що колись зробили їх популярними фабричними

пам'ятками, але й підприємства, що працюють на тих самих територіях (хоча й з меншим шумом і меншою кількістю людей), які сьогодні є повсюдною ознакою того, що називають індустріальним туризмом.

Мета роботи заглибитися в концепцію індустріального туризму і зрозуміти, як фестивалі сприяють його привабливості. Це може включати розуміння типів фестивалів, пов'язаних з промисловими об'єктами, їх історичного та культурного значення, а також їх впливу на місцеві громади та економіку.

Оцінити потенціал фестивалів у розвитку промислового туризму як з точки зору залучення відвідувачів, так і з точки зору промоції місцевої промисловості. Це може включати прогнозування майбутніх тенденцій, пропонування стратегій розвитку фестивалів, а також оцінку їхньої сталості та довгострокової життєздатності.

Завдання - проведення огляду літератури для збору існуючих знань про індустріальний туризм, фестивалі.

Практичне значення пропонує дослідити перетин фестивалів та індустріального туризму, щоб зрозуміти їхнє значення, географічне поширення та потенціал для розвитку. Оцінка попиту на досвід індустріального туризму та ролі фестивалів у залученні різних сегментів відвідувачів, включаючи туристів, які цікавляться спадщиною, культурних ентузіастів та шукачів пригод.

Аналіз літератури дипломній роботі, включатиме огляд різноманітних джерел, включаючи наукові журнали, книги, галузеві звіти та онлайн-сайти присвячені подіям. Ключові теми для вивчення включають історію та теорію фестивалів та промислового туризму, роль фестивалів в житті суспільства, синтез фестивалів та індустріального туризму, принципи управління подіями, збереження культурної спадщини та практики сталого туризму.

Пропоную дослідити перетин фестивалів та індустріального туризму, щоб зрозуміти їхнє значення, географічне поширення та потенціал для розвитку.

РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ФЕСТИВАЛІВ

1.1. Історія та розвиток фестивалів

Почну з того, що найбільші фестивалі приваблюють велику кількість відвідувачів в усьому світі. Кількість великих святкових заходів у західних країнах зростає, а соціальні практики, які часто включають спортивні, музичні та танцювальні виступи, продовжують розвиватися.

Досліджуючи, чому ці події розвиваються, важливо звернутися до академічних досліджень, які стверджують, чому ми їх відвідуємо. У літературі йдеться про невизначеність ритуалів, пов'язаних, наприклад, з родючістю - звідси і весняні фестивалі, але я стверджую, що шанси на родючість дуже витончені, і ритуали проводяться для того, щоб ці шанси були якомога вищими. Далі йдеться про те, що традиції зберігаються суспільствами, які їх мають, а найбільш стійкі ритуали пов'язані з емоціями і включають поклоніння небесній механіці, такій, як зміна пір року та інших космічних подій. Саме ці емоційні видовища, зазвичай з давнім, дохристиянським корінням і очевидним зв'язком із сонячною та місячною активністю, допомагають пояснити привабливість великих фестивальних зібрань.

Прості матеріальні звички життя примітивних народів і, здавалося б, млявий, одноманітний плин їхнього повсякденного існування часто вважали результатом цього великого життя суспільства. Якийсь період або якийсь камінь, пов'язаний з певними знаками на небі, або з певними вражаючими природними особливостями землі, втрачали свій суто земний, доленосний характер, і у святкові дні ставали центрами святкувань і процесій, що переповнювали молодь, старших і дітей племені.

Можна сказати, що ідея святкового часу така ж давня, як і організація первісних суспільств. Відколи людина живе як член соціальної групи, відтоді певний час виокремлюється зі звичайного плину її життя і асоціюється з особливими подіями, пов'язаними з особливими святами. В епоху, яка мало

чим відрізнялася від епохи тварин, спостереження за регулярними, часто ритмічними змінами на небі і землі здавалося настільки таємничим і водночас настільки важливим для самого існування людини, що викликало емоції, почуття благоговіння і здивування.

Фестивалі були невід'ємною частиною людської цивілізації протягом століть, слугуючи нагодою для спільнот зібратися разом для святкування та роздумів. Витоки фестивалів можна простежити з давніх часів, коли люди збиралися, щоб відзначити важливі сільськогосподарські події, такі як врожаї або посівні сезони. Ці ранні фестивалі часто мали релігійне значення, з ритуалами та церемоніями, що виконувалися на честь божеств або для того, щоб отримати їхнє благословення на щедрий врожай.

З часом фестивалі еволюціонували, охоплюючи ширший спектр тем і цілей. На додаток до сільськогосподарських фестивалів, суспільства почали відзначати історичні події, культурні традиції та релігійні свята за допомогою ретельно продуманих церемоній та урочистостей. Ці заходи слугували не лише засобом вшанування минулого, але й способом зміцнення соціальної згуртованості та єдності між членами громади.

У наш час фестивалі продовжують відігравати життєво важливу роль у суспільстві, надаючи людям можливість доторкнутися до своєї спадщини, висловити свою творчість і налагодити стосунки з іншими. Незалежно від того, чи це музичний фестиваль, що демонструє найновіших виконавців, чи традиційна церемонія вшанування предків, фестивалі залишаються яскравим і заповітним аспектом людської культури.

Фестиваль (франц. festival – свято, від латів. (латинський) festivus – веселий, святковий), масове свято, що включає показ досягнень в області музики, театру, кіно, естради. Спочатку виникли музичні фестивалі (Великобританія, поч. 18 ст.); у 20 ст. набули поширення міжнародні фестивалі[10].

Порівняльно-часова класифікація фестивалів:

1) *Дохристиянські фестивалі* - Олімпійські ігри, Язичницькі

карнавали, Гладіаторські бої, Давньогрецькі театри.

2) *Фестивалі, пов'язані з появою світових релігій* - З поширенням християнства у світі поширювались і християнські традиції.

3) *Етнічні фестивалі, в яких поєднувались християнські та язичницькі звичаї* - Задля популяризації нової релігії місцевому населенню дозволялось поєднувати свої язичницькі святкування з християнськими святами[21].

4) *Гастрономічні фестивалі* - З установленням певних кулінарних традицій виникали і фестивалі.

5) *Фестивалі сучасної музики* - Спостерігалось значне поширення у 20 столітті поряд глобалізацією та утворенням так званої — світової поп культури.

6) *Фестивалі сучасних субкультур* - Починають поширюватись у 2 половині 20 століття після так званої сексуальної революції [3].

1.2. Тематики та формати фестивалів

Розпізнати культурний зміст і його відображення у змісті фестивалю, яким би він не був, легко. Тому корисно вивчати фестивальний контент за такими категоріями: культурні, релігійні, спортивні, а також традиційні, сучасні та конвенційні фестивалі. Медійна діяльність, фестивалі, що розповсюджуються через культурні або бізнес-агенції, фестивальні ярмарки, панельні дискусії, конгресні та конференційні заходи, а також регіональні та національні фестивалі для туризму та найпопулярніші туристичні програми відповідають бажаним соціальним підгрупам.

Велике значення в боротьбі за мир мають фестивалі - Всесвітні молодіжні та студентські фестивалі, музичні фестивалі, театральні фестивалі, кінофестивалі.

Однією з основних функцій фестивалів є вшанування важливих історичних чи релігійних подій. Через ритуали, церемонії та традиції люди вшановують своє минуле і віддають данину пам'яті своїм предкам. Ці святкування допомагають зберегти культурну спадщину і передавати звичаї та вірування з покоління в покоління.

За змістом учасники представляють науковців, звичайних дослідників, журналістів, письменників, поетів, музикантів, композиторів, художників, акторів тощо. Формат фестивалю, з паралельним форматом наукової конференції, був вимушений новим суспільним інтересом останньої чверті століття. На дуже високому рівні відразу доречно підтримувати вільну активність учасників, поєднувати насичений контент з активним відпочинком. Будь-яка національна чи місцева преса організовує публікації про будь-який фестиваль в інтонації великої спортивної події. Нескінченні застереження талановитих вчених і наукових журналістів можуть "зіграти" на "інформаційній машині", як цей "прожектор" розповідає молоді і прекрасній половині людства в інших країнах.

Фестивалі мають безліч тем і форматів, що відображають різноманітні інтереси та культурні форми самовираження спільнот по всьому світу.

Фестивальний туризм можна класифікувати за масштабом події (національного чи міжнародного рівня) і за тематикою події. В подієвому туризмі можна виділити кілька тематичних видів:

- Національні фестивалі і свята;
- Театралізовані шоу;
- Фестивалі кіно і театру;
- Гастрономічні фестивалі;
- Фестивалі та виставки квітів;
- Модні покази;
- Аукціони;
- Спортивні фестивалі;

- Фестивалі музики і музичні конкурси [8].

Музичні фестивалі охоплюють широкий спектр жанрів, включаючи рок, поп, електронну танцювальну музику, хіп-хоп, джаз, блюз, кантрі, фолк, класику, світову музику тощо. Деякі фестивалі зосереджуються на конкретному жанрі, тоді як інші пропонують мікс музичних стилів, щоб привабити ширшу аудиторію.

В основі лежать живі виступи артистів і гуртів з усього світу. Хедлайнери, артисти-початківці, місцеві гурти та всесвітньо відомі виконавці часто виступають на одній сцені, пропонуючи відвідувачам різноманітні та незабутні музичні враження.

Музичні фестивалі створюють унікальну атмосферу та культурний досвід, який виходить за межі самої музики. Відвідувачі занурюються у фестивальне середовище, насолоджуючись їжею та напоями від продавців, переглядаючи сувенірні лавки, беручи участь у мистецьких інсталяціях та у різноманітних інтерактивних заходах. Фестивалі часто культивують почуття спільноти і товариськості серед відвідувачів, які поділяють пристрась до музики і культурного самовираження.

Культурно-мистецькі фестивалі, як правило, представляють широкий спектр мистецьких дисциплін, включно з візуальним мистецтвом, перформансом, літературою, кулінарією та іншими видами мистецтва. Відвідувачі можуть відвідати виставки, перформанси, майстер-класи, демонстрації та інтерактивні заходи, які підкреслюють багатство і складність різних культурних традицій.

Культурно-мистецькі фестивалі відзначають культурне розмаїття та спадщину громад, регіонів чи окремих етнічних груп. Вони дають можливість людям різного походження зібратися разом, поділитися своїми культурними традиціями та сприяють міжкультурному розумінню і взаємоповазі.

Ці фестивалі демонструють як традиційні, так і сучасні форми мистецького вираження, дозволяючи відвідувачам відчувати еволюцію культурних практик у часі. Традиційні перформанси, ремесла, ритуали та

оповідання можна порівняти з сучасними інтерпретаціями та інноваційними роботами, які досліджують сучасні теми та проблеми.

Культурно-мистецькі фестивалі сприяють культурному обміну та діалогу, об'єднуючи митців та аудиторію з різним культурним досвідом. Завдяки спільному досвіду та взаємодії учасники можуть отримати уявлення про незнайомі культури, перспективи та мистецькі традиції, сприяючи взаємній повазі та співпраці.

Фестивалі їжі святкують розмаїття кулінарних традицій і кухонь з усього світу. Відвідувачі мають можливість скуштувати широкий асортимент страв, смаків та інгредієнтів, що представляють різні культури, регіони та кулінарні стилі. Від вуличної їжі до вишуканої кухні, фестивалі їжі пропонують щось на будь-який смак та уподобання.

Багато гастрономічних фестивалів зосереджені на демонстрації унікальних смаків та страв певних регіонів, міст чи країн. Ці фестивалі підкреслюють місцеві інгредієнти, техніки приготування і традиційні рецепти, які відображають культурну спадщину і кулінарну самобутність місцевості, що приймає гостей. Відвідувачі можуть скуштувати автентичні страви, які можуть бути недоступні в інших місцях, що дає змогу глибше оцінити регіональну кухню.

Гастрономічні фестивалі часто підкреслюють важливість свіжих, сезонних та локальних інгредієнтів, просуваючи рух "від ферми до столу" та стійкі харчові практики. Фермери, виноградарі та виробники можуть брати участь у фестивалі, пропонуючи свіжі фермерські продукти, ремісничі сири, напої ручної роботи та інші делікатесні продукти.

Фестивалі вуличної їжі та ралі фуд-траків - це популярні різновиди гастрономічних фестивалів, які відзначають яскраву культуру вуличної їжі, що існує в містах по всьому світу. Відвідувачі можуть скуштувати різноманітні страви міжнародної вуличної їжі, від тако і фалафелю до вишуканих бургерів і ф'южн-кухні, які подаються з фуд-траків, візків і кіосків, що вишикувалися на території фестивалю.

Фестивалі їжі надають можливості для залучення громади, соціальної взаємодії та культурного обміну, об'єднуючи людей через спільну любов до їжі та гастрономії. Фестивалі можуть підтримувати місцеві благодійні організації, продовольчі банки та кулінарні освітні програми, сприяючи підвищенню рівня продовольчої безпеки, харчування та кулінарної освіти в громаді.

Сезонні та святкові фестивалі - віра, бажання, ритуали та правила, пов'язані з сезонними та святковими фестивалями, відігравали важливу роль у захисті та збереженні національного та культурного співіснування з часів стародавніх суспільств. У суспільстві пори року відігравали важливу роль у всіх сферах людського життя з самого початку його неспокійного існування.

Культурні, релігійні або громадські заходи, які відбуваються в певний час року, щоб відзначити знаменні події, відзначити зміну пір року та вшанувати спільні традиції. Ці фестивалі часто глибоко вкорінені в культурну тканину суспільства, передаються з покоління в покоління і слугують важливими якорями в житті людей.

Локальні фестивалі та фестивалі за інтересами - туристи мають різноманітні інтереси, фестивалі підтримують цю діяльність. Фестивалі за інтересами набувають все більшої популярності, оскільки туристи постійно шукають нових вражень.

Локальні фестивалі та фестивалі за інтересами - це кураторські заходи, присвячені певним темам, інтересам, хобі чи субкультурам, що надають ентузіастам можливість спілкуватися, залучатися та святкувати свої захоплення з однодумцями. Ці фестивалі пропонують захоплюючі враження, спеціалізовані програми та унікальні атракції, пристосовані до нішевої аудиторії, сприяючи розбудові спільнот, освіти та взаємоповазі всередині різних спільнот.

Фестиваль визначається як "особлива подія, що відзначається особливим святкуванням і розвагами", що свідчить про те, що ці заходи є важливими для стимулювання туристичного інтересу, а також є засобом економічного та

соціально-культурного розвитку. Крім того, ці фестивалі можуть сприяти підвищенню інтересу туристів до нових продуктів або дестинацій за допомогою рекламних і маркетингових заходів. Міста, як великі, так і малі, повинні скористатися перевагами, які пропонують такі фестивалі, щоб стимулювати місцеву економіку, просувати туризм і розвивати громади.

Визнані за свої комплексні переваги та універсальний характер, спортивні та рекреаційні фестивалі об'єднують місцеві громади; вони надають можливості для соціального, фізичного, особистісного та ментального розвитку, що має значення для повсякденного життя людей, особливо людей у віддалених районах, культурно та соціально маргіналізованих груп населення. Крім того, фестивалі мають більше шансів на успіх у використанні сили фестивалів як генераторів добробуту громади, які можуть зробити значний внесок у розвиток спорту та фізичної активності в громаді[22].

Спорт визначається як "діяльність, пов'язана з фізичними зусиллями та навичками, в якій людина або команда змагається з іншою людиною або іншими заради розваги". За даними Австралійської спортивної комісії при уряді Австралії, спорт зміцнює громади та створює соціальний капітал. Він допомагає об'єднати людей, розпалює пристрасті та гордість, пропагує здоровий спосіб життя і може створити непереборне відчуття єдності [6].

Цифрові фестивалі, також відомі як віртуальні або онлайн-фестивалі - це інноваційні умови, які використовують цифрові технології для створення додаткових та інтерактивних подій для віддалених учасників. На цьому фестивалі представлені митці, виконавці, спікери та шанувальники нашого побачення у віртуальному середняку, що пропонують широкий спектр програм, рекламу та можливості для досягнення успіху.

Цілком очевидно, що ми рухаємося до майбутнього, в якому цифровий вимір, який не замінить, а інтегрує і реалізує фізичні характеристики різних взаємодій, охопить значну частину і, нерідко, цілий ряд все більш широких і диверсифікованих видів людської діяльності і форм відносин.

Перехід від фізичної до віртуальної реальності, спровокований надзвичайною ситуацією у сфері охорони здоров'я, спричиненою COVID-19, безумовно, відкрив, серед іншого, нові перспективи та можливості для реалізації широкого спектру подій, зокрема кіно, музики, театральних фестивалів, перформансів, конкурсів, а також різноманітних шоу та презентацій з мистецькою та розважальною метою.

Фестивалі культури та спадщини підтримують традиційне коріння і надають поколінням молодших і дітей багаті історії та сильні емоційні зв'язки.

Економічне зростання прискорюється, і традиційні способи життя стають блякими спогадами, які повертаються до життя лише з особливих або релігійних нагод. Ось чому великі міста, популярні туристичні напрямки чи ні, повинні переосмислити важливість традиційних фестивалів, які слугують хранителями для збереження суті культурної ідентичності.

Такі фестивалі можуть підкреслювати історичне значення, наприклад промислових пам'яток, як-от старі заводи, склади, залізничні станції або промислові райони, і вивчати їхню роль у формуванні місцевої економіки, суспільства та самобутності.

1.3. Вплив культурних аспектів на зміст фестивалів

Питання соціального контексту можна розглядати багатовимірно. Вивчаючи взаємодію між цими вимірами, культура є одним із ключових акторів. Крім того, її може супроводжувати цілий кластер інших різних акторів, таких як релігія, індивідуальний розвиток, соціальний контекст, економіка, політика та навколишнє середовище.

Фестивалі часто відображають теми і традиції, глибоко вкорінені в культурі громади чи регіону, де вони відбуваються. Ці теми можуть включати релігійні, історичні або сезонні аспекти, важливі для громади.

Багато фестивалів включають ритуали та церемонії, які є невід'ємною частиною культурної ідентичності громади. Ці ритуали можуть включати молитви, процесії, танці або вистави, які передаються з покоління в покоління.

Їжа є важливим аспектом культурних фестивалів, які часто демонструють традиційні страви та кулінарні практики, унікальні для даної культури. Фестивалі дають можливість громадам поділитися своєю кулінарною спадщиною та відсвяткувати її.

На фестивалях часто демонструють декоративно-прикладне мистецтво, яке відображає культурну спадщину громади. Це може бути традиційна музика, танці, образотворче мистецтво та ремесла, що дає можливість місцевим митцям продемонструвати свої таланти.

На багатьох фестивалях учасники одягаються в традиційні костюми або вбрання, які часто символізують культурну ідентичність або історичне значення події.

Фестивалі можуть також відзначати мову та літературу культури за допомогою поетичних читань, сесій оповідання або літературних перформансів.

Фестивалі часто зміцнюють соціальні та громадські цінності, такі як солідарність, гостинність та інклюзивність, які є важливими аспектами культури.

Хоча фестивалі вкорінені в традиції, вони також еволюціонують з часом, відображаючи мінливу культурну динаміку. Громади можуть запроваджувати нові елементи або адаптувати вже існуючі, щоб фестивалі залишалися актуальними та значущими для сучасної аудиторії.

1.4. Зміст та організація фестивалів індустріальної тематики

Завдяки розвитку індустріального туризму, місцеві органи влади скористалися перевагами для ревіталізації занедбаних об'єктів під час

деіндустріалізації та урбанізації колишніх індустріальних районів. Ці райони рекламувалися як нові візитівки суспільства. Національні та місцеві органи влади визначили мистецький бум індустрії як частину регіонального планування та сприяли розвитку місцевої регіональної культури. Для мешканців індустріальні фестивалі були стратегією відродження занедбаних культурних просторів, надання місця для творчої діяльності мешканців та приваблення туристів. Зосереджене на внеску індустріальних фестивалів у місцевий економічний розвиток через туристизацію індустрії. Наприкінці 20-го століття культурний поворот став центром досліджень у постіндустріальному суспільстві.

Фестивалі на індустріальну тематику є відносно новим культурним явищем. Зумовлені насамперед спадщиною та просвітницькими дискурсами, пов'язаними з важливістю промисловості та її працівників, а також суміжних галузей в економічному та соціальному розвитку країни. Навіть у минулі століття, коли існував поділ на соціальні класи і владні структури, організовувалися фестивалі і зводилися будівлі, кожна з яких виражала значимість нації, силу і багатство промислових технологій - великий Колізей або Цирк Максимус в Римі, піраміди Гізи, храм Парфенон в Афінах. Такі споруди демонструють докази могутності та багатства королів і кайзерів, а також нації - слово, яке використовували різні імператори для опису народів, якими вони правили. Подібно до промислових виставок і міжнародних ярмарків індустріального періоду, сучасні індустріальні фестивалі побудовані на тій самій філософії, що, використовуючи індустріальні технології, різні супутні продукти і галузі промисловості об'єднуються, щоб показати силу і багатство нації.

Промислова революція призвела до фантастичного зростання доступності та якості споживчих товарів. Це був період великого динамізму в промисловості зі специфічними місцевими виробничими традиціями. Таке розмаїття товарів з'явилося завдяки дедалі більшому поділу праці всередині промислових компаній, зокрема ремісників, у виробничих процесах та

інноваційному підходу у сфері засобів виробництва. Виробники в багатьох випадках діяли як торговці, щоб продавати продукцію свого виробництва безпосередньо споживачам. Масове виробництво тоді відбувалося переважно на невеликих мануфактурах, які використовували багато заліза (головним чином завдяки поширенню парового двигуна як джерела концентрації енергії) та механічних приладів. Продукцію цих невеликих фабрик у ХІХ столітті вже можна вважати плодами промислового виробництва, що відкриває серію типологічних та структурних досліджень промислових артефактів, які тривають і досі. Тогочасні промислові райони мають певні особливості, які й сьогодні дозволяють ідентифікувати та розпізнавати їхні залишки, а також відрізнити від новітніх індустріальних споруд. Кожну з цих особливостей можна пов'язати з певним видом діяльності чи технологією, а також з кожною функцією будівель - від виробничого процесу до управлінської, господарської тощо.

Роберт Екклз стверджує, що традиційними символами, які створюють культуру заводів, є те, що працівники промисловості фактично виробляють у вигляді промислової досконалості, наприклад, комп'ютери або автомобілі[1].

Індустріальні фестивалі продовжують бути популярними, оскільки вони вважаються невід'ємною частиною економіки та ідентичності громад, розташованих в індустріальних регіонах.

Що означає фестиваль для робітників, які населяли заводи в цих регіонах протягом останніх 100 років, виникли деякі провокаційні питання. Коли ті, хто працює в галузях, що забезпечують життєдіяльність економіки рідного міста, готові святкувати ці галузі, які забезпечують безпеку та економічну цінність, на якій ґрунтується громада? Чи готові вони долучитися до процесу участі в механізмах, що діють на їхніх робочих місцях? Що може мотивувати робітників, а також класичних стейкхолдерів (компанії, представників індустрії, друзів і сім'ї робітників) організувати і планувати фестиваль, покликаний символізувати і монументалізувати їхні індустріальні практики творення ідентичності?

Це справді питання, що спонукають до роздумів, які заглиблюються у складну динаміку між працівниками, індустріями та ідентичністю спільноти. Працівники галузей, які є основою економіки рідного міста, можуть бути готові відзначати ці галузі, якщо вони відчують гордість і зв'язок зі своєю роботою. Цьому можна сприяти за допомогою ініціатив, які підкреслюють важливість їхнього внеску в розвиток громади, визнають їхні зусилля і надають можливості для участі та причетності до процесу святкування.

Мотивами для організації фестивалю, що символізує та монументалізує індустріальні практики творення ідентичності, можуть бути зміцнення почуття гордості громади, збереження культурної спадщини, сприяння розвитку місцевої промисловості та зміцнення соціальних зв'язків між працівниками та зацікавленими сторонами. Економічні стимули, такі як розвиток туризму чи залучення інвестицій, також можуть слугувати мотивацією.

Створити і підтримувати імідж себе як учасників заводського фестивалю. Це може включати підкреслення позитивних аспектів промислової роботи, висвітлення переваг для громади, реагування на потенційну критику чи виклики, а також просування інклюзивності та різноманітності в оргкомітеті фестивалю та на його заходах.

Основною частиною фестивалю звичайно є анімація, яка залучає туристів до активності, сприяє повному поглибленню гостей, наприкладі фестивалів, до залучення у свято, всілякі майстер класи, конкурси, івенти. Щоб кожен міг відчути подію, взяти участь у розвагах.

Майже усі види анімації можна віднести до фестивалів (табл. 1.4.1.).

Таблиця 1.4.1. Класифікація анімаційної діяльності відносно видів туризму [7]

Напрями анімації в туризмі	Види туризму	Види і форми анімації
Рекреаційна	лікувальний	вечірні спеціальні культурно-видовищні та

анімація	туризм	розважальні програми
	оздоровчий туризм	увесь спектр культурно-розважальних і спортивних програм у межах рекреаційної системи
	екологічний туризм	еколого-виховні, пізнавально-ігрові, комунікативні екопрограми
	сільський туризм	фольклорні музично-пісенні, танцювальні програми, вечорниці, свята в межах села
Культурно-пізнавальна анімація	культурний туризм	анімація туристичних об'єктів, культурно-історичні реконструкції, анімація під час руху
	подієвий туризм	карнавали, свята, фестивалі, конкурси, концерти, великі культурно-історичні реконструкції
	етнічний туризм	анімація в етноцентрах, етномузеях, етноготелях; етнофестивалі, народні свята
	релігійний туризм	релігійні свята, фестивалі і концерти духовної музики, ритуально-обрядові дійства
Напрями анімації в туризмі	Види туризму	Види і форми анімації
Комплексна анімація	ділові подорожі	вечірні індивідуальні або дрібно-групові культурні програми в межах готелю або міста
	конгресовий туризм	вечірні тематичні культурно-пізнавальні та розважальні програми
	виставковий туризм	виставкова анімація експозицій, вечірні культурно-розважальні програми

	інсентив-туризм	повний спектр туристичної анімації з акцентом на корпоративні розваги, елітні анімаційні програми.
Розважальна анімація	розважальний туризм	садово-паркова, ігрова, круїзна, комплексна анімація
	гральний туризм	азартна гра в межах казино та гральних клубів, казино-шоу, інші види гри
	фестивальний туризм	фестивальна, святкова, ярмаркова анімація
	гастрономічний туризм	гастрономічні свята, фестивалі, театралізовані дегустації, ресторанні розважальні заходи
	пригодницький, екстремальний, спорт, туризм	заплановані організаторами пригоди, масштабні ігрові дії з елементами екстриму, вболівальницькі активізації

РОЗДІЛ 2. ГЕОГРАФІЯ ФЕСТИВАЛІВ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ ТЕМАТИКИ

2.1. Характеристика фестивалю індустриальної культури в Німеччині

З початком промислової революції на початку 19 століття Рейнсько-Рурський регіон Німеччини, розташований на території сучасної федеральної землі Північний Рейн-Вестфалія, пережив трансформаційний сплеск розвитку. Розвиток вугільної промисловості став основою цієї еволюції, завдяки чому Німеччина перетворилася на значного постачальника вугілля не лише на внутрішньому ринку, а й у більшій частині Європи. Фактори, починаючи від капітуляції Німеччини у Другій світовій війні і закінчуючи зрушеннями в динаміці світового ринку, прискорили глибокі зміни. Одночасно привертати увагу екологічні та соціальні проблеми. Забруднення побічними промисловими продуктами призводило до забруднення водних шляхів і атмосфери, а ризики, притаманні таким трудомістким галузям промисловості, негативно позначалися на здоров'ї працівників. Поступовий перехід на альтернативні джерела енергії в поєднанні з поетапною відмовою від виробництва ядерної енергії до 2022 року став поворотним моментом в енергетичному ландшафті Німеччини [10].

Німеччина багата своїми індустриальними об'єктами, впродовж вивчення цього розділу можна виділити такі види об'єктів, які мають великий попит та займають важливе місце в промислових фестивалях країни:

- 1) Портові споруди;
- 2) Кораблі;
- 3) Фортеці промислової спадщини;
- 4) Маяки;
- 5) Мости;

- 6) Заводи, фабрики;
- 7) Верфи;
- 8) Водяні млини -
- 9) Зрошувальні системи;
- 10) Електростанції;
- 11) Водонапорні, насосні споруди.

Характерна архітектура німецьких майстерень з червоної цегли стала маяком мистецького самовираження, приваблюючи легіони ентузіастів, зачарованих її атмосферною привабливістю. У цій метаморфозі мешканці регіону знайшли нові можливості, адже поява туристичних атракцій і культурних центрів каталізувала створення робочих місць та економічне відродження.

Найбільшою популярністю користується можливість зазирнути за лаштунки активних компаній. Назвемо лише кілька прикладів: екскурсія по заводу лідера європейського ринку низькоенергетичних рішень для внутрішнього повітря і спеціальних застосувань, а також відвідування спеціалізованого ливарного цеху, банку клітин або підприємства в галузі електричних вимірювальних систем. Інший вид атракції - поїздка в історичному екіпажі з гідом, що досліджує промислову спадщину західного Лейпцига.

Фестиваль всередині забезпечує програма MIND WORLD у Парку гірничих технологій - колишньому кар'єрі площею 5,4 гектара, де представлені історичні зразки техніки та автомобільних технологій. Під час Днів індустріальної спадщини він перетворюється на сцену для виступів артистів і музикантів і водночас слугує виставковим та навчальним майданчиком для динамічного обміну думками про індустріальну спадщину. Трансформація також є темою креативного торгового комплексу Klinge22 у Лейпцизькому Плагвіці. Колись частина заводу сільськогосподарських машин Рудольфа Сака в самому серці старого промислового району Лейпцига, тепер це місце для

творчості та місцевого бізнесу в кварталі, що перебуває на стадії трансформації [12].

"Дні індустріальної культури" в столичному регіоні Гамбург. Близько 112 історичних промислових об'єктів та музеїв відкриють свої двері, щоб відсвяткувати "Дні індустріальної культури на набережній" і показати приховані коштовності та технології, знайдені в столичному регіоні Гамбурга. Відвідувачі зможуть відвідати екскурсії, подивитися демонстрації та взяти участь у практичних заходах від Куксгафена до Шверіна та від Остгольштайна до Аллєрталя. Основна увага приділяється водним шляхам, притокам, портовим спорудам, шлюзам, кораблям, маякам, мостам, млинам, верфям, фабрикам і електростанціям регіону.

Місто Пархім відкриє двері млина Ельдемюле, переобладнаного для культурних цілей, та гідротехнічної споруди. Олійниця Любек-Сімс буде представлена перед тим, як її знесуть. Лауенбург відкриває свій архів судноплавства на Ельбі, а в сусідньому Бухорсті також відбудеться захід. Колишня морська школа в Грюнендайху, включно з планетарієм, відкриє свої двері на Нижній Ельбі.

Йоганн Крістіан Торманн побудував свій склад у Старій гавані в 1862 році на той час це була величезна будівля. Однак на тлі трьох силосних корпусів, зведених між 1935 і 1940 роками, вона виглядає майже карликовою. Старе зерносховище було розраховане на 2 000 тонн зерна, тоді як три нові силоси могли вмістити 25 000 тонн. У 1957/67 роках до них додалися трансформаторна підстанція, пилова вежа та соціальна будівля. Відтоді об'єкт використовувався не лише для зберігання зерна, але й передусім для його перевалки. За часів НДР тут перевантажували на залізницю велику кількість зерна, імпортованого кораблями [20].

2.2. Фестиваль «Індустріада» в Польщі

Щороку в Сілезькому воєводстві б'ється промислове серце Польщі. Напрочуд успішний фестиваль "Індустріада" у Польщі, що проходить на базі колишніх Сілезьких вугільних шахт.

INDUSTRIADA - фестиваль індустріальних пам'яток у Селезії. Об'єкти включають ряд членів ERIH на Регіональному маршруті промислових пам'яток Сілезії, в тому числі опорні пункти ERIH - вугільна шахта "Гвідо" та штольня королеви Луїзи в Забже, Музей пивоваріння в Живці та Історична срібна шахта в Тарновських Гурах. Серед інших об'єктів ERIH - цинкопрокатний завод і робітниче селище Нікішовець у Катовіце, Музей хліба і школи в Радзьонкуві та історична шахта імені Ігнація в Рибнику [18].

Усіх відвідувачів запрошують долучитися до відкриття таємниць світу технологій: його розвитку, трансформацій та проривів на землі, глибоко під землею та в повітрі.

Сотні тисяч відвідувачів на рік. Квінтесенція промислової традиції всього регіону. 42 об'єкти у 26 населених пунктах, пов'язані з видобутком корисних копалин (вугілля та срібла), металургією, енергетикою, залізницями, зв'язком, текстилем, керамікою, виробництвом води та харчовою промисловістю. Два об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО [20].

Цей маршрут є брендovаним продуктом, який представляє найважливіші та найцікавіші промислові об'єкти регіону з туристичної, історичної та архітектурної точок зору. Об'єкти в Селезії пов'язані з гірничодобувною промисловістю, металургією, електростанціями, залізницями, зв'язком, текстильною промисловістю, виробництвом води та харчовою промисловістю. Існуючі музеї, заселені робітничі райони та діючі промислові об'єкти є частиною Маршруту індустріальної спадщини [19].

Маршрут промислової спадщини є найбільш цікавим для туристів промисловим маршрутом у Польщі. Як один з найважливіших продуктів бренду, він характеризує Шльонське воєводство на туристичній карті Польщі. Продукт отримав багато нагород. У 2008 та 2017 роках він отримав Золотий сертифікат Польської туристичної організації за найкращий туристичний продукт у Польщі. У січні 2010 року маршрут приєднався до Європейського маршруту індустриальної спадщини (ERIH) як єдиний маршрут у Центральній та Східній Європі.

Починаючи з 2010 року, Фестиваль індустриальної спадщини INDUSTRIADA проводиться щороку в червні у визначену суботу. Це єдиний фестиваль такого роду в Центральній та Східній Європі. Це другий за величиною фестиваль в Європі, що демонструє індустриальну спадщину. У підготовці та організації фестивалю щороку беруть участь кілька тисяч людей [19].

2.3. Фестиваль «Ніч індустріальної культури» - «Індастріалфест у Кривому Розі»

Індастріалфест - унікальний фестиваль індустріальної культури, індустріальний тиждень та музичний концерт під гаслом - Свято індустріальних барв. Проводяться ці фестивалі у 2017, 2108, 2019, 2021 роках. Винятком став лише корона вірусний рік.

Цей фест став брендовим для "Міста довжиною в життя". Він поєднує в собі свято Індустріальної величі нашого міста та презентацію туристичного потенціалу Криворіжжя. Індустріальні фестивальні квартали:

- 1) "Індустріальний квартал" з виставкою гірничодобувної техніки.
- 2) "Науковий квартал" з різноманітними професіями промислового Кривбасу, майстер-класами з хімії та зварювання металів.
- 3) "Арт-квартал" з виставкою робіт місцевих художників "Індустріальна палітра" та фотографів "Залізородні хмарочоси Кривого Рогу".
- 4) "Дитячий квартал" з індустріальними перегонами на радіокерованих машинках, туристичними вікторинами, змаганнями з армреслінгу, а також грою в улюблений Твістер, де замість різнокольорових кіл будуть зображені визначні пам'ятки Кривого Рогу, мотузковий парк, виставка ковальських виробів.
- 5) "VR-квартал" - віртуальні екскурсії промисловими об'єктами та атракціями Кривого Рогу за допомогою окулярів VR-360.

«Ніч індустріальної культури» у програмі фестивалю - виставки нової техніки і параду професій, краєзнавча вікторина і виставка поробок моделей та технічних виробів. Організатори заходу пропонують майстер-клас з буріння і зварювання, художнього розпису по криворізькому каменю, майстер-клас з гончарного мистецтва. Нічні екскурсії до кар'єру Південного ГЗК та до Бурщицького відвалу з запусканням китайських ліхтариків. Вперше в Україні відбувся у 2017 році.

Гостей та мешканців міста запрошують взяти участь у безкоштовних екскурсіях промисловими підприємствами, працюючими та вже давно залишеними, на місця, де раніше вирувала важка праця, а зараз природа взяла все у свої руки.

Спеціальними гостями на фестивалях були різні музичні гурти, наприклад такі як у 2017 році – рок-гурт «Антитіла».

РОЗДІЛ 3. ТУР «INDUSTRIAL FEST»

3.1. «Industrial Fest» у Кривому Розі

Місто Кривий Ріг відоме не тільки в нашій країні, як великий промисловий регіон, воно має свою особливу історію та активно використовує свою індустріальну спадщину, місто розвивається з точки зору туризму, і все більше людей хочуть його відвідати. Місто має великі перспективи, і є талановиті люди, які крок за кроком реалізують їх, просуваючи бренд міста, проводячи цікаві, ексклюзивні заходи, заохочуючи все більше людей познайомитися з "Містом довжиною в життя".

Багата індустріальна спадщина Кривого Рогу складається із залишків понад 250 промислових об'єктів, залізниць, гідротехнічних споруд, мостів, фрагментів давніх гірничопромислових ландшафтів, робочих селищ і кладовищ тощо.[9].

Кривий Ріг має чи не найбільші перспективи для залучення туристів, оскільки має низку видатних пам'яток технічної діяльності, які ілюструють технічний прогрес людства та розкривають взаємодію технічних та ідеологічних аспектів людської культури. Криворіжжя є унікальним регіоном України за набором і територіальною структурою промислових антропогенних ландшафтів [2].

Звернемо нашу увагу на значному туристичному потенціалі міста для розвитку промислового туризму. Цей потенціал включає наступні складові:

- Працююча промисловість - наприклад, у місті розташований найбільший в Європі гірничо-металургійний комплекс "АрселорМіттал Кривий Ріг", 4 потужні гірничо-збагачувальні комбінати, 8 потужних залізородних шахт, які є одними з найглибших в Європі, та понад 80 заводських об'єктів;

- Техногенний рельєф - природні ландшафти міста інтенсивно трансформовані; у Кривому Розі налічується 11 діючих кар'єрів, 89 відвалів, 26 карстових воронок, 15 шламосховищ та 27 спелеологічних об'єктів;
- Індустріальна спадщина міста, представлена залишками понад 800 промислових об'єктів, залізниць, гідротехнічних споруд, мостів, фрагментами давніх гірничопромислових ландшафтів, залишками робітничих селищ і кладовищ тощо;
- Людські ресурси - на географічному факультеті Криворізького державного педагогічного університету функціонує кафедра фізичної географії, краєзнавства і туризму, фахівці якої займаються питаннями розвитку промислового туризму в Кривому Розі, вивченням територіального розміщення об'єктів індустріальної спадщини, розробкою пропозицій щодо створення рекреаційних зон в антропогенному середовищі[4].

Industrial FEST «Ніч індустріальної культури у Кривому Розі». Ідея проведення тематичного фестивалю виникла у 2013-2014 роках, коли Кривий Ріг брав участь у канадському проекті "Місцевий економічний розвиток міст України". Тоді ж розроблялася маркетингова стратегія міста, тож виникла ідея створення фестивалю, який би демонстрував особливість та унікальність Кривого Рогу.

Головною метою фестивалю було розповісти історію Кривого Рогу, чому в ньому так багато робітничих професій і чому це перспективне місто. Тож криворіжці шукали тему фестивалю, яка була б близька нашим людям. Вони дізналися, що в Німеччині проходить фестиваль "Індустріальна ніч". Виявилося, що такі фестивалі проводилися в Донецьку та Луганську до окупації. Це привернуло їхню увагу, і майбутні організатори почали думати, як організувати щось подібне[13].

Перший фестиваль "Ніч індустріальної культури у Кривому Розі" відбувся у 2017 році, і йому передував стрімкий розвиток промислового туризму в місті. Того ж року ми підписали меморандуми про співпрацю з

різними промисловими підприємствами Кривого Рогу та запросили польських представників The European Route of Industrial Heritage (ERIH), туристичної програми Європейського маршруту промислової спадщини. Вони розповіли, як вони організують такі фестивалі, які тривають 3-4 дні і охоплюють понад 50 різних промислових об'єктів. В рамках фестивалю були організовані екскурсії на кар'єри, коксохімічне виробництво "АрселорМіттал Кривий Ріг", навчальну шахту КЗРК та інші підприємства. Також відбувся промисловий пленер, де діти-художники намалювали один з криворізьких кар'єрів. А на Бурщицькому відвалі в небо запустили близько 40 китайських ліхтариків.

Також у Arcelor була локація з фотозоною, де була виставлена робоча форма співробітників компанії. Учасники могли навіть приміряти ці костюми. Також учасники мали змогу покататися на вантажівці БелАЗ, яка зазвичай використовується на кар'єрних роботах. І для багатьох це були яскраві спогади з фестивалю.

Ніч індустріальної культури у Кривому Розі Industrial FEST проходила з 2017 по 2021 рік. Фестиваль збирав близько 10 тисяч учасників на тижневий екскурсію.

Цей фестиваль став брендом міста. Він поєднує в собі святкування індустріальної величі нашого міста та презентацію туристичного потенціалу Кривого Рогу.

У програмі фестивалю багато цікавих та яскравих локацій, які не залишать байдужими людей різного віку.

Гості заходу зможуть ознайомитися з експонатами різноманітних промислових виставок, відвідати безкоштовні індустріальні екскурсії та взяти участь у майстеркласах. У рамках заходу відбудуться вікторини на індустріальну тематику, а також музично-розважальна програма за участю українських та криворізьких музикантів, що зробить свято ще більш колоритним та неповторним.

3.2. Програма туру до фестивалю «Industrial Fest» у Кривому Розі

6:20 Приїзд у Кривий Ріг.

6:40 Поселення у готель.

7:00 Сніданок у готелі.

8:00-9:30 Автобусна екскурсія з гідом по Кривому Розі. Починається екскурсія з огляду візитівки міста - пам'ятника легендарному козаку "Рогу", з ім'ям якого пов'язують заснування і назву міста. Кривий Ріг був заснований у 1775 році і має довгу історію. У багатьох відношеннях він, як кажуть, найбільший. Наприклад, він вважається одним з найдовших міст Європи: його довжина становить понад 120 кілометрів. Місто Кривий Ріг має унікальну для України транспортну систему, що поєднує в собі риси метрополітену та трамваю, оскільки більша частина лінії побудована за стандартами метрополітену, але в якості рухомого складу використовуються трамвайні вагони. Між станціями "Дзержинська" та "Будинок Рад" тунелі в різних напрямках міняються місцями під землею без прямого перетину, проходячи один над одним. Це змінює рух з правостороннього на лівосторонній. Тому криворізький метрополітен називають єдиним місцем в країні, де легалізовано лівосторонній рух.

Бурщицький відвал. Звідси відкривається вид на центральну та південну частину міста. Ми побачимо неймовірне поєднання природних і рукотворних ландшафтів: ланцюги шахт, кар'єрів, провалів, мости і залізницю. З цього місця реалії та історія самого міста постають перед нашими очима у всій своїй красі та неповторності.

11:00 Екскурсія до кар'єру Південного гірничо-збагачувального комбінату. Залізним серцем Кривого Рогу є кар'єр Південного гірничозбагачувального комбінату. Історія цього підприємства бере свій початок у 1955 році. Це було перше підприємство такого типу в колишньому

Радянському Союзу. Зараз кар'єр - це унікальне вражаюче видовище, створене руками шахтарів. На спеціально обладнаному оглядовому майданчику можна побачити всю його велич і красу.

13:00 Обід

15:00 Відвідування парку Героїв в якому проходить сам фестиваль. Дослідіть "Парад професій" за допомогою VR-турів промисловими об'єктами. Беріть участь у воркшопах та майстер-класах зі зварювання металів, промислової хімії та інших ремесел.

До програми фестивалю входить, тут гості зможуть з усім детально ознайомитися, зазирнути, зрозуміти кропітку працю людей:

- Індустріальний квартал, де будуть представлені промислові підприємства міста та виставка спецтехніки;

- "Туристичний квартал", який пропонує відвідувачам знайомство з найцікавішими туристичними маршрутами та пам'ятками Кривого Рогу, спілкування з представниками туристичних агенцій міста та віртуальні екскурсії промисловими підприємствами за допомогою окулярів VR-360;

- Науковий квартал презентує цікаві освітні локації від музеїв, бібліотек та різних навчальних закладів Кривого Рогу, а також пропонує взяти участь у майстер-класах з креативної хімії та прикладної мінералогії;

- У "Кварталі майстрів" буде представлена виставка робіт з криворізького каміння, художній розпис на одязі, сувеніри на згадку про "місто всього життя", виставка ковальського мистецтва... все це та багато іншого.

- Арт-квартал - це місце для поціновувачів мистецтва, де будуть представлені виставки індустриального мистецтва, фотовиставки та фотозони.

- Особливою родзинкою фестивалю стане "Дитячий квартал". Юні криворіжці зможуть взяти участь у Шоу мильних бульбашок, відвідати експозицію інтерактивного Музею цікавої науки "ЗнаніУм" та Школу робототехніки, а також зіграти у твістер з туристичними локаціями Кривого

Рогу. Сюрпризи для наймолодших учасників підготували промислові підприємства міста.

- "Фуд-квартал" - зі смаком індустріалізму. Окрім різноманітної вуличної їжі, гості фестивалю зможуть насолодитися стравами з місцевим колоритом [15].

19:00 вечеря на території фестивалю.

3.3. Потенціал розвитку індустріального фестивалю у Кривому Розі

Індустріальний фестиваль "Ніч індустріальної культури" у Кривому Розі має значний потенціал розвитку завдяки унікальному фокусу на індустріальній спадщині міста та здатності залучати різноманітну аудиторію.

Співпрацюючи з міжнародними туристичними організаціями та туристичними агенціями, фестиваль може залучити більше іноземних туристів, які цікавляться індустріальною спадщиною та культурним туризмом. Цьому можуть сприяти маркетингові кампанії, що висвітлюють унікальний індустріальний ландшафт Кривого Рогу та заходи фестивалю. Заохочення внутрішнього туризму з інших частин України, особливо з великих міст, таких як Київ та Львів, може збільшити кількість відвідувачів. Можна просувати спеціальні туристичні пакети та варіанти подорожей зі знижками.

Приплив туристів може стимулювати місцевий бізнес, зокрема готелі, ресторани та магазини. Створення мережі дружніх до фестивалю підприємств, що пропонують спеціальні пропозиції або тематичні товари, може покращити враження відвідувачів та збільшити місцеві економічні вигоди. Фестиваль може створювати тимчасові робочі місця для місцевих жителів, від персоналу заходу до гідів та артистів, сприяючи розвитку місцевої економіки.

Розширення освітнього аспекту фестивалю за рахунок більшої кількості воркшопів, лекцій та семінарів з індустриальної історії, технологій та збереження спадщини може привабити науковців, студентів та професіоналів.

Запрошення міжнародних експертів та спікерів з питань індустриальної культури та спадщини може сприяти культурному обміну та позиціонуванню Кривого Рогу як лідера індустриального туризму.

Інвестиції в передові VR-технології для віртуальних турів промисловими об'єктами можуть зробити фестиваль більш привабливим, особливо для молодшої аудиторії та ентузіастів технологій.

Включення більшої кількості культурних заходів, таких як мистецькі виставки на індустриальну тематику, музичні виступи та кінопокази, може розширити привабливість фестивалю[14].

Впровадження сталих практик, таких як скорочення відходів, програми переробки та просування екологічно чистих видів транспорту, може підвищити привабливість фестивалю для екологічно свідомих відвідувачів.

Проведення кампаній про важливість сталості у промислових практиках та збереження спадщини може підвищити обізнаність та заохотити до відповідального туризму. Використання платформ соціальних мереж для просування фестивалю може охопити ширшу аудиторію, особливо молодь. Користувацький контент, прямі трансляції подій та інтерактивні акції можуть підвищити рівень залученості.

Співпраця зі ЗМІ для висвітлення подій до, під час і після фестивалю може підвищити впізнаваність і залучити більше відвідувачів. Залучення місцевих громад до планування та проведення фестивалю може сприяти формуванню почуття причетності та гордості, забезпечуючи довгострокову підтримку та сталість.

Зосередившись на цих напрямках розвитку, індустриальний фестиваль

"Ніч індустріальної культури" у Кривому Розі може значно зрости, залучивши більше відвідувачів, стимулюючи місцеву економіку та зарекомендувавши себе як визначна подія, що відзначає індустріальну спадщину та культуру.

ВИСНОВКИ

Багато науковців так чи інакше стикаються з темою фестивалів через власні інтереси, можливості та дисципліни. Водночас на розвиненому "фестивальному ринку" формується низка нових наукових спеціалізацій. Одне із завдань дослідження - доповнити цей спектр, запропонувавши підхід до фестивалів під новим кутом і з нової позиції. На основі нашого дослідження також можна було б зробити систематизований підсумок у сфері фестивальних досліджень, що існували до цього часу.

За останні 25 років зростає інтерес до теми дослідження фестивалів з боку багатьох дисциплін із соціальних, мистецьких та гуманітарних наук. Забезпечуючи специфічне соціальне середовище, збуджуючи інтерес і увагу людей, не дивно, що фестивалі поступово стають предметом зацікавлення тих наук, які досліджують і відображають людську поведінку та ставлення зразково і всебічно. Фестивалі цікавлять не лише теоретиків згаданих наук, але й практиків - організаторів фестивалів, фахівців з фестивального маркетингу та комунікацій, регіональних девелоперів та політиків. У космополітичну епоху постсекулярного туризму група людей, які цікавляться фестивалями, з кожним роком стає все більшою, що робить це дослідження особливо актуальним на даний момент.

Відтак, одна за одною відкриваються нові сфери фестивального запиту. Іспанські вчені М. Андраде та І. Каама-Франко підкреслюють, що промисловий туризм може бути динамічним інструментом для покращення іміджу міста та його промисловості, стимулювання туристичної конкурентоспроможності дестинації та сприяння покращенню відносин між бізнесом та міською громадою [24].

У Німеччині доля величезних просторів закритих заводів і шахт - це історія адаптації та оновлення. Колишні промислові майданчики зазнали метаморфоз: відкриті простори перетворилися на зелені рекреаційні зони, а колишні цехи та шахти стали музеями та культурними центрами.

Польща дуже добре вміє зацікавлювати нові покоління і вміло поєднувати сучасні технології з минулим досвідом у цій сфері. Вона має багато таких індустріальних ресурсів, впроваджуючи канали та акцентуючи увагу на історичній класиці індустрії.

Місто Кривий Ріг має великий досвід розвитку промислового туризму, завдяки включенню в туристичну діяльність різних видів виробничих об'єктів: кар'єрів, заводів, шахт, об'єктів індустріальної спадщини, техногенних ландшафтів, музеїв підприємств тощо. Все це - далекі і не дуже відлуння нашої історії та ідентичності, які підкреслюють тему багатогранної історії та розвитку міста.

Здатність підбирати ідеї для інновацій, творчості або вдосконалення того, що людина робить, ймовірно, посилюється завдяки відвідуванню широкого спектру заходів. Участь у таких заходах дає людям можливість реалізуватися в різних сферах і може зробити значний внесок у добробут суспільства. Протягом певного часу було визнано, що культурні заходи та спорт сприяють економічному зростанню певної місцевості. Обґрунтуванням цього стало розуміння того, що і те, і інше є продуктами діяльності, послуги якої надаються людям. Більше того, фізична інфраструктура, необхідна для організації фестивальної діяльності, вимагає використання як робочої сили та інших фізичних ресурсів, так і повсякденних транзакцій, пов'язаних із задоволенням потреб, що виникають у безпосередніх мешканців місця, де проводяться фестивалі.

Безсумнівно, ми спостерігаємо зростання кількості фестивалів індустріальної культури, організованих по всьому світу, які приваблюють різну кількість відвідувачів з різних куточків планети. Враховуючи, що ознаки індустрії швидко поглинаються часом і сучасним стилем життя, виникає питання без відповіді: чому фестивалі індустріальної культури стають раптово популярними? Що саме пропонують ці фестивалі і як вони приваблюють

такий великий людський потік? Що станеться, коли ознаки індустрії повністю зникнуть і будуть забуті для наступних поколінь?

У міру того, як ознаки традиційних галузей промисловості відходять у небуття, зростає почуття ностальгії за розквітом індустріалізації. Фестивали індустріальної культури пропонують ностальгічну подорож у минуле, дозволяючи відвідувачам відновити зв'язок зі спадщиною та надбаннями своїх громад.

Фестивали індустріальної культури дарують унікальний і захоплюючий досвід, який не схожий на традиційні культурні заходи. Відвідувачі мають можливість дослідити занедбані заводи, склади та індустріальні об'єкти, які часто перетворюються на захоплюючі місця для мистецьких інсталяцій, перформансів та інтерактивних виставок.

Документуючи та вшановуючи індустріальну спадщину, ці фестивали гарантують, що історії, досягнення та боротьба минулих індустріальних спільнот не будуть забуті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Браерти Эдвард, Роберт Эклс, Роберт Ридер. «Бизнес маркетинг.» (2007).
2. Ващенко, Ю. В., Р. О. Тімченко, and Д. А. Крішко. "Індустріальний туризм." 121-122.
3. Грицку-Андрієш Ю.П, Бучко Ж.І. «Науковий вісник Чернівецького університету». 2010. Вип.519-520. С.56-60.
4. Денисик Г. І. Антропогенні ландшафти річища та заплави Південного Бугу : монографія / Г. І. Денисик, О. Д. Лаврик. – Вінниця : ПП «ТД «Едельвейс і К», 2012. – 210 с. – (Серія «Антропогенні ландшафти Правобережної України»)
5. Журнал: Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. Видавництво: Національна академія мистецьких кадрів культури і мистецтв.
6. Качуровський Д. О. «СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СПОРТИВНОГО ПЛАВАННЯ». URL:<https://usf.org.ua/files/DissertaciyaKachurovskij.pdf>.
- 7.Килимистий Сергій Михайлович Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. 2015. Вип.ІІ(5). С.77-83.
8. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф. «Сучасні різновиди туризму: навч. посіб.. : Знання», 2011. — 334 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
9. Кривенкова Руслана, Д. Ковнір. "Сучасні тенденції та перспективи розвитку промислового туризму в Україні." Матеріали ІV Міжнародної науковопрактичної конференції «Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України (2018): 83-92.
10. Мерилова Ірина, Сергій Ребрисий. «Закономірності теорії зміни парадигм при реорганізації об'єктів промисловості в умовах формування

індустріального туризму України. «Scientific Collection «InterConf»» 184 (2023): 513-516.

11. «Мистецтво доступне лише сильним». Саксаганський вісник. С.18.
URL:<https://visnyk.srvk.gov.ua/sv8/files/assets/basic-html/page18.html>.

12. Пацюк, В. С., Д. В. Шиян. «Аналіз європейського досвіду розвитку туризму індустріальної спадщини задля його подальшої апробації в Україні.» Географія та туризм 34 (2015): 93-103.

13. Ресурс інтернету: «Залізне серце Кривого Рогу».
URL:<https://www.ganezh.odessa.ua/zheleznoe-serdce-krivogo-roga> .

14. Ресурс інтернету: «Індустріальний туризм в Німеччині».
URL:<https://www.unian.ua/tourism/impression/industrialniy-turizm-v-nimechchini-drugye-zhittya-dlya-pokinutih-shaht-i-zavodiv-foto-11244506.html> .

15. Ресурс інтернету: ««Industrial Fest-2021»: Відчуй індустріальну велич Кривбасу». https://kr.gov.ua/ua/news/pg/100821526613861_n/.

16. Ресурс інтернету: «Industrial Fest у Кривому Розі».
URL:<https://kr.informator.ua/2021/08/15/industrial-fest-v-krivom-roge-projdutbesplatnye-ekskursii/>

17. Ресурс інтернету: «Brooklyn Beach Sports Festival».
URL:<https://www.nycgovparks.org/highlights/brooklyn-beach-sports-festival>

18. Ресурс інтернету: «Industriada - the festival of technical landmarks in Silesia. Kami and the Rest of the World».
URL:<https://www.mywanderlust.pl/industriada-festival/>

19. Ресурс інтернету: «INDUSTRIADA - święto Szlaku Zabytków Techniki. INDUSTRIADA».
URL:https://industriada.pl/?gad_source=1&gclid=EAIaIQobChMIgaXA2vyghgMVwz4GAB1TFw54EAAYASAAEgJbZfD_BwE.

20. Ресурс інтернету: «Festivals and holidays». URL: <https://kids.britannica.com/students/article/festivalsandholidays/274297/media?assemblyId=124052>
21. Ресурс інтернету: «Program INDUSTRIADY 2024. INDUSTRIADA». URL: <https://industriada.pl/program/>.
22. Фалассі Алессандро, ред. (1987). Час поза часом: [про фестиваль]. Преса Університету Нью-Мехіко. стор. 1. ISBN 0-8263-0932-1. OCLC 15017471. Архів оригіналу за 28 серпня 2022.
23. Худоба В.В., Четирбук О.Р. «Фестивалі, як складова культурного та етнічного туризму».
24. Patsiuk V., Kazakov V. Industrial tourism as an effective direction of urban regeneration (analysis of Kryvyi Rih practice). 58. 2023. No. 58. P. 188–201. URL: <https://doi.org/10.26565/2410-7360-2023-58-15>

ДОДАТКИ

Китай: фестиваль човнів [21]

День корінних американців [21]

Марді Гра

Фестиваль пляжних видів спорту в Брукліні: парки Нью-Йорка[21]

Фестиваль «Індустріада» Польща[22]

ПРОГРАМА ФЕСТИВАЛЮ
Початок дії локацій
13:00 – 19:00

ІНДУСТРІАЛЬНИЙ КВАРТАЛ

- Виставка промислової техніки
- Локації промислових підприємств міста
- Локація «Water land»
- Фотозони

НАУКОВИЙ КВАРТАЛ

- Різноманіття професій промислового Кривбасу
- Майстер-класи з креативної хімії, мінералогії, 3D-друку
- Навчальні тренажери в окулярах VR-360

АРТ КВАРТАЛ

- Виставка фотомістців Кривого Рогу
- Виставка художніх робіт промислової тематики

ФУД КВАРТАЛ

- Різноманіття вуличної їжі на будь-який смак
- Ексклюзивні смаколики

ТЕРИТОРІЯ ПАРКУ

- Вогняне шоу
- Шоу мильних бульбашок

ПРОГРАМА ФЕСТИВАЛЮ
Початок дії локацій
13:00 – 19:00

ДИТЯЧИЙ КВАРТАЛ

- Вікторини та конкурси
- Твістер з туристичними об'єктами Кривого Рогу
- Майстер-клас з робототехніки
- Інтерактивний музей цікавої науки «Знайми»
- Мотузкове містечко

КВАРТАЛ МАЙСТРІВ

- Виставка хендмейду
- Виставка робіт з криворізького каменю
- Сувеніри
- Виставка прикрас та десертів

ТУРИСТИЧНИЙ КВАРТАЛ

- Віртуальні екскурсії промисловими підприємствами в окулярах VR-360
- Туристичні агенції міста
- Музеї Кривого Рогу
- «Бібліотека на Поштової презентації»

Фестиваль індустріальної культури

Industrial FEST 2021

23 серпня 13.00

парк ГЕРОЇВ
навпроти Міськвиконкому

ЖИВИЙ ЗВУК
18:00-22:00

ВЕЛИКА СЦЕНА ФЕСТИВАЛЮ

«Гражданин Топинамбур»

«M.E.D» «Folky Funky»

«Елліс» «Mr.BrodЯgos»

Jscope «Soulіke»

Барабанне шоу на залізних бочках

ПОРИНЬ У СВІТ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

Фестиваль індустріальної культури

Industrial FEST 2021

Дата	Назва екскурсії промислової тематики
20 серпня	
10:30-14:00	Екскурсія до коксохімічного виробництва ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг"
17:00-21:00	Автобусна екскурсія "Кривий Ріг з висоти Бурштинського відвалу"
21 серпня	
11:00-12:30	Екскурсія до навчальної шахти АТ "Криворізький залізрудний комбінат"
17:00-21:00	Автобусна екскурсія "Кривбас вечірній"
09:30-14:00	Пішохідна екскурсія "Стежками Карнаватки. Біла Ганна"
22 серпня	
10:00-14:00	Пішохідна екскурсія "Терни - місто урану"
23 серпня	
09:00-13:00	Пішохідна екскурсія "Залізний характер"
13:00-15:00	Автобусна екскурсія до оглядового майданчика кар'єру АТ "Південний ГЗК"
15:00-17:00	Автобусна екскурсія до оглядового майданчика кар'єру АТ "Південний ГЗК"
13:00-18:30	Сеанси у відеогалереї КЗК "Міський історико-краєзнавчий музей" КМР

Умовні позначення

- 1 Індустріальний квартал з виставкою промислової техніки
- 2 Туристичний квартал
- 3 Науковий квартал
- 4 Квартал майстрів
- 5 Арт-квартал
- 6 Дитячий квартал
- 7 Фуд-квартал
- Колесо огляду
- Інформаційні центри фестивалю
- Сцена
- Бригада швидкої допомоги
- Пожарна команда
- Парковка транспорту
- Зупинки міського транспорту
- WC Туалет

КАРТА ЛОКАЦІЙ "INDUSTRIAL FEST"

Рекламні проспекти ІндустріалФесту у Кривому Розі, 2019 і 2021 роки

Industrial FEST "Ніч індустриальної культури у Кривому Розі" у 2019 році – парк Шахтарський [23]

Industrial FEST "Ніч індустриальної культури у Кривому Розі", 2017 рік [24]

Вечірнє підсвічування в «Дуйсбург-Норд» [25]

Ландшафтний парк «Дуйсбург-Норд» [25]

Карта локацій фестивалю у Кривому Розі [23].

ВПЕРШЕ В КРИВОМУ РОЗІ!

ФЕСТИВАЛЬ
НІЧ
ІНДУСТРІАЛЬНОЇ
КУЛЬТУРИ

**8.09
2017**

початок о 19:00
парковка **METRO**

КРИВИЙ
РІГ
Місто розвитку життя

**НЕЙМОВІРНІ
ЛАЗЕРНЕ ШОУ
ТА ФАЄР-ШОУ**

**ХЕДЛАЙНЕР ВЕЧОРА - ГРУП
АНТИТІЛА**

 Інститут розвитку міста Кривого Рогу

 METINVEST

 Виконком Криворізької міської ради

ЕКСКУРСІЇ

18:00-19:30

Експерсія до оглядового майданчику кар'єру Південний ГЗК

Зустріч заходу сонця на проспектах Кривого Рогу, огляд нічного кар'єру Південного ГЗК, фотосет на 130-тонному БелАЗі.

Збір біля пам'ятнику «Козак Кривий Ріг»

20:00-22:00

Експерсія до Бурщицького відвалу

Підкорення вершини Бурщицького відвалу, огляд нічної панорами міста з висоти пташиного польоту, запуск китайських ліхтариків.

Збір на площі біля ТЦ METRO Cash&Carry

**ПРИХОДЬТЕ,
БУДЕ ВЕСЕЛО!**

**ЗІРКОВІ ГОСТІ
ФЕСТИВАЛЮ
АНТИТІЛА**

GROOVE TRIO (КИЇВ), РОЯЛЬКІТ,
ZMENPROJECT DJ, HIDDEN CHARMS,
SON BRIO, СЕРГІЙ СОЛКО,
UNCLE TOM THE BAND,
АЛЬФА-ПРАЙД (ШКОЛА ВУЛИЧНОГО ТАНЦЮ),
LLL GROUP (ТАНЦЮВАЛЬНА ГРУПА) ТА ІНШІ

ВЕДУЧИЙ ВЕЧОРА - MC BARDAKOFF

ВПЕРШЕ У КРИВОМУ РОЗІ!

**8.09
2017**

початок о 19:00
парковка **METRO**

НІЧ
ІНДУСТРІАЛЬНОЇ
КУЛЬТУРИ

 METINVEST **МІСТО**

Перша афіша фестивалю «Ніч індустріальної культури» у Кривому Розі [23]

Фрагменти локацій з ІндустриалФесту в Кривому Розі у 2021 році (парк Героїв)

Фрагменти локацій з ІндастріалФесту в Кривому Розі у 2021 році (парк Героїв)

Картосхема локацій ІндустріалФесту у 2021 році в парку Героїв